

УДК 336.1 [3; 4]

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2026.29.19>**Марухленко О.В.**

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри належного врядування і правосуддя,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8050-6615>

Олещенко В.Ю.

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри належного врядування і правосуддя,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1490-8875>

Рубан Д.О.

доктор філософії з державного управління,
доцент кафедри належного врядування і правосуддя,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9724-1377>

Marukhlenko Oksana, Oleshchenko Veronika, Ruban Dmytro
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ УКРАЇНИ

EUROPEAN STANDARDS OF GOOD GOVERNANCE IN PUBLIC FINANCE MANAGEMENT IN UKRAINE

У статті здійснено комплексний науково-теоретичний та практичний аналіз процесу імплементації європейських стандартів належного врядування в систему управління публічними фінансами України. Досліджено архітектуру реформ у контексті відкриття 15 червня 2026 року переговорного процесу щодо вступу України до ЄС, зокрема за фунда-ментальним першим кластером, який охоплює Розділ 32 «Фінансовий контроль» та Розділ 5 «Публічні закупівлі». Оцінено рівень відповідності національних інститутів зовнішнього аудиту (Рахункової палати) та внутрішнього фінансового контролю (Державної аудиторської служби) оновленим Принципам державного управління SIGMA в редакції 2023 року. Виявлено ключові інституційні розриви, такі як блокування діяльності Консульта-тивної групи експертів Рахункової палати та обмеження повноважень інспекторів Держ-аудитслужби щодо контролю приватних субпідрядників у межах програми Ukraine Facility. Сформульовано рекомендації щодо законодавчого забезпечення незалежності ор-ганів контролю та гармонізації вітчизняного законодавства з вимогами Регламенту ЄС та стандартів INTOSAI.

Ключові слова: управління публічними фінансами, бюджетний процес, належне вря-дування, принципи SIGMA, Рахункова палата, Державна аудиторська служба, фінансовий контроль, Бюджетна декларація, Ukraine Facility.

The scientific article presents a comprehensive theoretical and practical analysis of the structural and institutional processes involved in implementing European good governance standards within Ukraine's public financial management (PFM) system. The relevance of this study is underscored by the opening of EU accession negotiations under Cluster 1 ("Fundamentals"), which prioritizes Chapter 32 "Financial Control" and Chapter 5 "Public Procurement". Within this framework, the article evaluates the alignment of national oversight institutions with the updated 2023 SIGMA Principles of Public Administration, focusing on Principles 14 and 32,

© Марухленко О.В., Олещенко В.Ю., Рубан Д.О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

as well as the transition toward the "Value for Money" paradigm and INTOSAI standards. The methodology includes comparative legal analysis, institutional mapping, and risk assessment of financial reforms. The paper examines strategic budgeting under wartime conditions, focusing on the Budget Declaration for 2025–2027, the National Revenue Strategy, and public investment management reform via the Single Project Pipeline. A critical assessment is provided regarding the reform of the Accounting Chamber of Ukraine following the adoption of the Law "On the Accounting Chamber". The authors identify key institutional challenges, particularly the political deadlock surrounding the Advisory Group of Experts (AGE). Furthermore, the article analyzes public internal financial control and the State Audit Service of Ukraine as the national Anti-Fraud Coordination Service (AFCOS). It highlights a legislative gap concerning auditors' authority to monitor private subcontractors under the EU Ukraine Facility program, creating risks for protecting the EU's financial interests and coordinating with OLAF. Based on findings, the authors formulate actionable policy recommendations: resolving the AGE political impasse, legislatively expanding audit powers over private contractors via Budget and Tax Code amendments, formally adopting the National Anti-Fraud Strategy, and introducing cooperative internal audit services at the local government level per SIGMA Principle 27.

Keywords: public financial management, budget process, good governance, SIGMA principles, Accounting Chamber, State Audit Service, financial control, Budget Declaration, Ukraine Facility.

Постановка проблеми. Процес європейської інтеграції України вийшов на новий стратегічний рівень після офіційного відкриття 15 червня 2026 року першого переговорного кластера «Основи», що об'єднує найбільш суспільно значущі сфери реформ [9, с. 1]. До складу цього кластера входять питання судочинства, верховенства права, реформи державного управління, а також Розділ 5 «Публічні закупівлі» та Розділ 32 «Фінансовий контроль» [1, с. 10; 9, с. 2]. Специфіка переговорної методології ЄС визначає, що цей кластер відкривається першим і закривається останнім, а динаміка реформ у його межах безпосередньо впливає на загальний темп інтеграційного процесу [9, с. 2]. У цьому контексті здатність держави прозоро, підзвітно та ефективно управляти національними та залученими європейськими ресурсами стає базовим критерієм готовності до членства в ЄС [6, с. 15; 9, с. 3].

Належне врядування у сфері публічних фінансів виступає стрижнем економічної стійкості країни [3, с. 112; 4, с. 15]. Важливим стимулом реформи став моніторинг виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, загальний прогрес імплементації якої за період 2014–2025 років зріс з 81% у 2024 році до 84% наприкінці 2025 року [11, с. 5]. Цей поступ підтверджується позитивними висновками щорічного Звіту Європейської Комісії щодо розширення від 4 листопада 2025 року, де Україна отримала високі оцінки за реформу оплати праці державних службовців, відновлення середньострокового бюджетного планування та гармонізацію законодавства із законом про адміністративну процедуру [11, с. 7; 6, с. 4]. Попри це, реальне забезпечення прозорості використання публічних коштів потребує усунення глибинних інституційних дефіцитів у роботі органів зовнішнього та внутрішнього аудиту, що є головним завданням для успішного закриття Розділу 32 [9, с. 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади реформування системи управління публічними фінансами та впровадження концепту належного врядування у транзитивних економіках перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців [1]. Базові орієнтири фінансової підзвітності, прозорості та ефективності бюджетного процесу розкрито у працях таких українських дослідників, як І.О. Луніна, яка детально обґрунтувала процеси диверсифікації публічних фінансів та перспективи фіскальної децентралізації в умовах інституційних трансформацій [3], а також І. П. Сидор, який присвятив свої праці інституційному виміру публічних фінансів та розробці сучасних методологічних підходів до оцінки фінансової стабільності [4]. Питаннями підвищення ефективності бюджетної політики, запровадження середньострокового планування та державного фінансового контролю активно займалися такі вітчизняні науковці, як Т. Єфименко, О. Василик, В. Федосов, Л. Лисяк та інші.

Серед зарубіжних досліджень вагоме теоретичне та практичне значення мають розробки експертів Спільної ініціативи ОЕСР та ЄС (програма SIGMA), які сформували комплексний методологічний каркас Принципів державного управління [1], а також щорічні оціночні звіти Європейської Комісії щодо реального прогресу країн-кандидатів на шляху до членства в ЄС [6]. Прикладний вимір залучення інститутів громадянського суспільства до безпосереднього моніторингу реформ у сфері фінансів та оцінки їхньої результативності на субнаціональному рівні детально досліджено у звітах міжнародного проєкту WeBER (Western Balkans Enabling Project for Civil Society Monitoring) [7]. У цих працях акцентується увага на тому, що реформа врядування має базуватися на принципах підзвітності, результативності та залученості громадян [2].

Попри наявність ґрунтовних праць, у науковій літературі та прикладних розробках залишається низка невирішених аспектів загальної проблеми. Виділимо наступні ключові інституційні та законодавчі розриви, які раніше не знаходили належного розв'язання:

- По-перше, практично відсутній комплексний аналіз особливостей адаптації національної PFM-системи до вимог першого фундаментального кластера переговорів про вступ України до ЄС в умовах дії оновлених у 2023 році Принципів державного управління SIGMA [1].

- По-друге, недостатньо вивченим є баланс між об'єктивною воєнною централізацією управління державними фінансовими ресурсами та європейськими вимогами щодо фіскальної і субсидіарної автономії субнаціональних органів влади (Принципи 14 та 32 SIGMA) [2].

- По-третє, досі бракує науково-прикладного обґрунтування інструментів усунення правових колізій, які обмежують процесуальний статус національних контролюючих органів (зокрема Держаудитслужби як AFCOS) в аудиті використання допомоги Ukraine Facility приватними контрагентами [1].

Наявність зазначених прогалин обумовлює актуальність і наукову новизну цього дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є системний науково-теоретичний та практичний аналіз стану імплементації європейських стандартів належного врядування в систему управління публічними фінансами України в контексті офіційного старту переговорного процесу щодо вступу до ЄС, а також розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо усунення ключових інституційних і нормативно-правових розривів у діяльності органів зовнішнього та внутрішнього фінансового контролю.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі основні завдання:

- розкрити концептуальні засади та індикатори оновлених Принципів державного управління SIGMA (2023 р.) у сфері публічних фінансів;

- проаналізувати динаміку стратегічного бюджетування та впровадження реформ у PFM-секторі України протягом 2022–2025 років;

- виявити системні виклики та кадрові розриви у процесі реформування Рахункової палати як вищого органу зовнішнього аудиту;

- дослідити ефективність системи державного внутрішнього фінансового контролю та законодавчі обмеження діяльності інституту AFCOS в Україні в межах реалізації програми Ukraine Facility;

- сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення інституційної спроможності органів аудиту на центральному та місцевому рівнях.

Виклад основного матеріалу. Програма SIGMA здійснює оцінювання державного управління в країнах-кандидатах на членство в ЄС з 2015 року [1, с. 3]. У 2023 році було презентовано нову редакцію Принципів державного управління, яка відображає сучасні виклики: підвищення рівня цифровізації, забезпечення гнучкості робочих процесів, екологічну сталість (зелений перехід) та стійкість державних інститутів перед глобальними шоками [1, с. 8]. Нова редакція складається з 32 принципів та

276 деталізованих субпринципів, які охоплюють шість традиційних тематичних сфер, визначених ще у Стратегії розширення ЄС 2014 року [1, с. 15].

Оцінювання за шкалою SIGMA проводиться на рівні субіндикаторів за шкалою від 0 до 5 [1, с. 22]. Країна-кандидат може отримати бал «2» виключно за якість законодавчого регулювання, тоді як для отримання оцінки «3» необхідні докази практичної імплементації процедур, оцінка «4» потребує демонстрації стабільної системної результативності, а найвищий бал «5» присуджується за видатні показники та повну відповідність європейським стандартам [1, с. 23].

У сфері фінансів оновлена методологія акцентує увагу на двох концептуально важливих аспектах багаторівневого врядування:

- Принцип 14 (Субсидиарність та локальна автономія): вимагає чіткого законодавчого розмежування повноважень між центральним урядом, регіональним та місцевим рівнями для уникнення дублювання функцій, а також забезпечення пропорційного нагляду з боку за дотриманням законності [1, с. 45].

- Принцип 32 (Фіскальна автономія та фінансовий нагляд): декларує наявність у органів місцевого самоврядування власних диверсифікованих джерел доходів і права на запозичення, збалансованих прозорим механізмом вирівнювання податкоспроможності, з метою недопущення утворення надмірного боргового навантаження [1, с. 98].

Важливим елементом оновленого підходу є також інтеграція Цілей сталого розвитку ООН (ЦСР), зокрема ЦСР 16 (Мир, справедливість та сильні інституції), ЦСР 8 (Гідна праця та економічне зростання), ЦСР 5 (Гендерна рівність) та ЦСР 10 (Зменшення нерівності), безпосередньо у стратегічні документи з реформування державного управління та фінансів [1, с. 101]. Реформа фінансового менеджменту в межах концепції Належного врядування змінює парадигму мислення публічних службовців: від механічного освоєння бюджетних лімітів вони переходять до оцінки ефективності витрат, що вимагає підвищення рівня кваліфікації та персональної відповідальності керівників [1, с. 110].

Упродовж 2022–2025 років реформа публічних фінансів України впроваджувалася в екстремальних умовах повномасштабної війни, що вимагало оперативної адаптації стратегічних документів [11, с. 12]. Наприкінці 2022 року Стратегію реформування державного управління було скориговано з урахуванням викликів європейської інтеграції та воєнного стану [11, с. 15]. Аналогічні кроки було здійснено щодо Стратегії реформування системи управління державними фінансами [11, с. 18]. За офіційними даними Кабінету Міністрів, станом на 2025 рік було зафіксовано високий рівень виконання планів дій: План реформи державного управління виконано на 85% (повністю завершено 28 заходів із 33 запланованих), а План реформування системи управління державними фінансами виконано на 86% (реалізовано 89 заходів, 14 залишалися в процесі впровадження) [11, с. 24].

Одним із ключових досягнень стало повернення до середньострокового планування шляхом ухвалення Бюджетної декларації на 2025–2027 роки [5, с. 2]. Цей документ містить деталізований макроекономічний прогноз та визначає граничні межі витрат і цільові показники фіскальної консолідації [5, с. 5]. Основні фінансові орієнтири Декларації представлено в таблиці 1.

З метою економії бюджетних коштів в умовах високої воєнної невизначеності уряд ухвалив рішення про фіксацію соціальних стандартів (мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму) на рівні кінця 2024 року [5, с. 22]. Податкові надходження до державного бюджету, згідно з прогнозом, мають зростати в середньому на 17,3% щорічно завдяки впровадженню Національної стратегії доходів [5, с. 45]. Це дозволить збільшити фіскальну роль податків, довівши їхню частку у ВВП до 21,6% у 2027 році порівняно з 18,5% у 2023 році [5, с. 25]. Освітня субвенція, яка є найбільшим міжбюджетним трансфертом для горизонтального вирівнювання громад, запланована в обсязі 99,4 млрд грн щорічно [5, с. 32].

Таблиця 1

**Ключові фінансові та макроекономічні орієнтири Бюджетної декларації
України на 2025–2027 роки [5]**

Фінансовий індикатор	Прогноз на 2025 рік	Прогноз на 2026 рік	Прогноз на 2027 рік
Номинальний ВВП (трлн грн)	8,4	–	11,8
Зростання реального ВВП (%)	2,7	7,5	6,2
Частка податкових надходжень у ВВП (%)	19,8	21,1	21,6
Граничний обсяг державного боргу (% від ВВП)	–	–	90,0
Мінімальна заробітна плата (грн)	8000	8000	8000
Загальний прожитковий мінімум (грн)	2920	2920	2920

Суттєві зміни відбулися й в управлінні державними інвестиціями (ПІМ) [10, с. 5]. З початку 2026 року в Україні повноцінно запрацював Єдиний проєктний портфель та нові правила відбору капітальних видатків [10, с. 8]. Якщо в попередні роки для фінансування будівництва чи реконструкції об'єкта було достатньо наявності формального бюджетного призначення, то з 2026 року виділення коштів можливе лише після проходження жорсткої процедури пріоритизації за європейською методологією [10, с. 12].

Ця зміна зумовила тимчасове зниження інтенсивності видатків: у першому кварталі 2026 року кількість капітальних закупівель скоротилася на 22%, а їхня загальна вартість впала на 35% порівняно з аналогічним періодом минулого року [10, с. 14]. Експерти пояснюють це не лише економією коштів, але й тривалим періодом адаптації розпорядників бюджетних ресурсів на місцях до нових інвестиційних процедур, що вимагають розрахунку довгострокового соціально-економічного ефекту [10, с. 20].

Паралельно з інституційними змінами фіксується суттєве покращення ставлення українського суспільства до державного управління. Опитування свідчать, що частка громадян, які оцінюють роботу державної служби як «високу» або «дуже високу», зросла з 8% у 2021 році до 30% у 2023 році [11, с. 6]. Найбільший прогрес відзначено в галузі надання цифрових послуг: 65% респондентів позитивно оцінили концепцію «держави у смартфоні» (проти 40% у 2021 році), а 58% вказали на суттєве покращення роботи Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) [11, с. 7].

Зовнішній фінансовий контроль, який здійснюється незалежним вищим органом аудиту від імені парламенту, є однією з головних вимог Розділу 32 «Фінансовий контроль» у процесі набуття членства в ЄС [9, с. 2]. Відповідно до стандартів INTOSAI та рекомендацій Європейської Комісії, Рахункова палата має володіти повною фінансовою, адміністративною та політичною незалежністю [1, с. 120].

Наприкінці 2024 року Верховна Рада ухвалила нову редакцію Закону України «Про Рахункову палату», яка започаткувала масштабну реформу інституції [2]. Ключовими досягненнями цього закону стали:

- Запровадження інституту професійних державних аудиторів та нової моделі організації аудиторської діяльності з перевіркою професійних знань кандидатів на знання міжнародних стандартів INTOSAI IFPP [2].

- Повне виведення співробітників Рахункової палати з-під дії Закону України «Про державну службу» та фіксація їхнього грошового забезпечення безпосередньо у профільному законі з метою уникнення фінансового тиску з боку Кабінету Міністрів [2].

- Посилення бюджетної автономії шляхом внесення змін до Бюджетного кодексу в січні 2025 року, які запровадили спеціальний порядок захищеного розгляду бюджетного запиту Рахункової палати урядом та профільним комітетом парламенту [2].

- Скасування права Верховної Ради нав'язувати аудиторам позапланові перевірки через ухвалення парламентських постанов, що гарантує незалежність планування роботи Вищого органу аудиту (ВОА) [2].

Проте практична реалізація реформи у 2025–2026 роках зіткнулася із серйозними політико-інституційними проблемами [9, с. 3]. Основним елементом оновленого кадрового відбору мало стати створення Консультативної групи експертів (КГЕ) [9, с. 3]. До складу КГЕ мають увійти три міжнародні фахівці з переважним правом голосу та три представники від парламентських фракцій і груп, що покликано мінімізувати політичний вплив на призначення членів Рахункової палати [9, с. 3].

Починаючи з червня 2025 року, Верховна Рада через внутрішні політичні розбіжності та небажання втрачати контроль над аудиторським органом не може проголосувати за створення КГЕ, пропустивши критичний термін у квітні 2026 року [9, с. 4].

Цей процедурний тупик призвів до гострої кризи: вищий колегіальний орган державного аудиту тривалий час працює в урізаному складі, оскільки 6 з 11 посад членів Рахункової палати залишаються вакантними [9, с. 4]. Кадровий дефіцит спостерігається й на середньому рівні управління: станом на кінець 2025 року загальна укомплектованість штату аудиторів становила лише 65% від нормативної потреби, а в територіальних управліннях цей показник опустився до критичних 50% [9, с. 4]. Хоча у 2025 році на посади державних аудиторів було призначено 289 фахівців, а в липні 2026 року оголошено новий конкурс на заповнення вакансій у центральному апараті та семи регіональних офісах (зокрема у Львові, Дніпрі, Харкові, Одесі), інституційна спроможність палати залишається обмеженою [2].

Додатковим фактором ризику стала спроба дискредитації реформи оплати праці: у серпні 2025 року через лобіювання окремих груп було здійснено спробу несанкціонованого та необґрунтованого підвищення посадових окладів керівництва Рахункової палати шляхом внесення поправок до непов'язаного законопроекту, що викликало жорстку реакцію міжнародних партнерів та громадського сектору [9, с. 5]. Наявність таких інцидентів свідчить про намагання зберегти інструменти тіньового впливу на керівництво ВОА, що суперечить європейському принципу політичної нейтральності вищих аудиторів [1, с. 122].

Система державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) є обов'язковою передумовою забезпечення цільового використання фінансової допомоги від Європейського Союзу, зокрема в межах масштабної програми макрофінансової підтримки Ukraine Facility [8]. Стаття 35 Регламенту щодо Ukraine Facility та додаток С для Компонента І вимагають від України створення надійної системи моніторингу та попередження фінансових зловживань на основі міжнародно визнаних стандартів внутрішнього контролю [8].

Державна аудиторська служба України законодавчо визначена як національна Служба координації боротьби з шахрайством (AFCOS) [8]. У межах реалізації Національної стратегії протидії шахрайству та іншим порушенням Держаудитслужба у 2026 році запланувала та розпочала впровадження комплексу практичних заходів [8]. Ці заходи спрямовані на створення єдиної інтегрованої мережі взаємодії між національними правоохоронними та контролюючими органами, Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF), а також Аудиторською радою Ukraine Facility [8]. OLAF володіє мандатом на розслідування випадків шахрайства, корупції та будь-яких серйозних порушень, які негативно впливають на фінансові інтереси чи активи ЄС [8].

Основні функції системи координації боротьби з шахрайством (AFCOS) узагальнено в таблиці 2.

Попри розширення повноважень Держаудитслужби наприкінці 2025 року щодо аудиту закупівель, у системі ДВФК зберігається критична законодавча прогалина [8]. Державні інспектори не мають законних підстав вимагати фінансові документи, реєстри та інформацію у приватних компаній або фізичних осіб, які залучені як субпідрядники до виконання проектів за кошти ЄС [8]. Без внесення відповідних змін до законів будь-яка спроба проконтролювати кінцеву ефективність використання євро-

Таблиця 2

Функціональна архітектура Національної служби координації боротьби з шахрайством (AFCOS) в Україні [8]

Напрямок координації	Основний зміст та завдання функції	Партнери по взаємодії
Операційна співпраця з ЄС	Забезпечення швидкого обміну оперативною інформацією, спільне планування та координація перевірок на місцях	OLAF, Аудиторська рада Ukraine Facility
Міжвідомча координація	Інтеграція національних слідчих, адміністративних та судових органів у єдину мережу протидії зловживанням	Офіс Генерального прокурора, НАБУ, САП, ДБР
Ризик-орієнтований аналіз	Створення методологій виявлення корупційних ризиків у системі розподілу допомоги та розробка заходів з їх мінімізації	Міністерство фінансів, Рахункова палата

пейської допомоги може бути заблокована приватними контрагентами через суди, що робить розслідування шахрайства неефективним [8].

Крім того, статус Держаудитслужби як AFCOS та правила її прямої взаємодії з OLAF досі не закріплені на рівні закону, а проєкт Національної стратегії протидії шахрайству, розроблений Держаудитслужбою, тривалий час очікує на офіційне затвердження Кабінетом Міністрів [8].

У межах внутрішнього аудиту розпорядників бюджетних коштів оновлений Принцип 27 SIGMA («Внутрішній аудит покращує керування органами державного управління») пропонує адаптувати структуру та чисельність аудиторських підрозділів до розміру та складності організацій [1, с. 145]. Для невеликих державних установ та органів місцевого самоврядування, де створення окремої служби внутрішнього аудиту є економічно недоцільним, SIGMA рекомендує запроваджувати систему кооперації – спільні підрозділи внутрішнього аудиту, які обслуговують кілька суміжних організацій [1, с. 146]. Це дозволяє оптимізувати адміністративні витрати без втрати якості фінансового контролю [1, с. 146].

Висновки. Здійснений аналіз динаміки реформ у межах виконання вимог Розділу 32 «Фінансовий контроль» та реалізації Принципів державного управління SIGMA дозволив сформулювати цілісний комплекс авторських науково-практичних рекомендацій для органів державної влади України:

1. Невідкладне розблокування формування керівних органів Рахункової палати. Верховній Раді України необхідно досягти політичного консенсусу та делегувати представників до Консультативної групи експертів. Це дозволить усунути інституційну кризу у вищому аудиторському органі, провести відкритий і прозорий конкурс за участю міжнародних фахівців на вакантні посади членів палати, а також гарантувати стабільне надходження наступних фінансових траншів від міжнародних партнерів у другій половині 2026 року.

2. Розширення процесуальних повноважень інспекторів Держаудитслужби. Кабінету Міністрів України спільно з Верховною Радою слід прискорити розгляд та ухвалення законопроектів про внесення змін до Бюджетного, Податкового та Митного кодексів України. У нових нормах необхідно чітко закріпити право інспекторів Держаудитслужби як національної служби AFCOS на отримання фінансової інформації від приватних юридичних осіб, які залучені до реалізації проєктів за кошти міжнародної допомоги, а також нормативно врегулювати механізм операційної співпраці з OLAF.

3. Затвердження та практичне розгортання Національної стратегії протидії шахрайству. Уряду України необхідно невідкладно затвердити проєкт Національної стратегії протидії шахрайству та іншим порушенням для захисту фінансових інтересів ЄС,

забезпечивши її належними ресурсами для проведення спільних перевірок з OLAF та Аудиторською радою Ukraine Facility.

4. Упровадження системи спільного внутрішнього аудиту для субнаціонального рівня. Міністерству фінансів України спільно з Держаудитслужбою слід розробити та затвердити методичні рекомендації щодо створення спільних (кооперативних) служб внутрішнього аудиту для невеликих розпорядників бюджетних коштів та органів місцевого самоврядування відповідно до оновлених європейських стандартів SIGMA. Це забезпечить належний рівень фінансового контролю на місцях в умовах децентралізації без надмірного навантаження на місцеві бюджети.

Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить ліквідувати системні інституційні розриви, підвищити оцінки України під час наступних оцінювань за методологією SIGMA та створити передумови для успішного закриття першого переговорного кластера з євроінтеграції.

Список використаних джерел:

1. The Principles of Public Administration / OECD, SIGMA. Paris : OECD Publishing, 2023. 180 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/7f5ec453-en>
2. Про Рахункову палату : Закон України від 16.10.2024 р. № 3999-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2024. № 45. Ст. 512.
3. Луніна І. О. Диверсифікація публічних фінансів та перспективи фіскальної децентралізації. Київ : НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України», 2020. 340 с.
4. Сидор І. П. Інституційний вимір публічних фінансів: методологічні підходи. *Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок*. 2025. № 1. С. 12–19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14956798>
5. Про Бюджетну декларацію на 2025–2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 р. № 751. Київ : КМУ, 2024. 85 с.
6. European Commission. Ukraine 2025 Report: SWD(2025) 759 final / European Commission. Brussels : European Commission, 2025. 112 p.
7. Public Financial Management in the Western Balkans: WeBER 3.0 Project Report / Legal Political Studies. Pristina : WeBER, 2025. 45 p.
8. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29 February 2024 establishing the Ukraine Facility. *Official Journal of the European Union*. 2024. L 138. P. 1–45.
9. Боровик А. Без авансів і чернеток: ЄС відкриває для України ключовий переговорний кластер. *Європейська правда*. 15 червня 2026 р. URL: <https://ti-ukraine.org/en/news/no-advances-no-rough-drafts-the-eu-opens-its-key-negotiating-cluster-with-ukraine/>
10. Policy Analysis: The Single Project Pipeline in Public Investment Management / OECD, SIGMA. Paris : OECD Publishing, 2026. 37 p.
11. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2025 рік / Кабінет Міністрів України. Київ : КМУ, 2025. 120 с.

References:

1. OECD & SIGMA. (2023). The Principles of Public Administration. OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/7f5ec453-en>
2. Verkhovna Rada Ukrainy. (2024). Pro Rakhunkovu palatu: Zakon Ukrainy vid 16.10.2024 r. № 3999-IX [On the Accounting Chamber: Law of Ukraine of October 16, 2024 No. 3999-IX]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 45, art. 512.
3. Lunina I. O. (2020). Dyversyfikatsiya publichnykh finansiv ta perspektyvy fiskalnoi detsentralizatsii [Diversification of public finances and prospects for fiscal decentralization]. DU “In-t ekon. ta prohnzuv. NAN Ukrainy”, 340 p.
4. Sydor I. P. (2025). Instytutsiyni vymir publichnykh finansiv: metodolohichni pidkhody [Institutional dimension of public finances: methodological approaches]. *Finansy, bankivska sprava, strakhuvannya ta fondoviy rynek*, no. 1, pp. 12–19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14956798>
5. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2024). Pro Biudzhettu deklaratsiiu na 2025–2027 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.06.2024 r. № 751 [On the Budget Declaration for 2025–2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 28, 2024 No. 751]. KMU.

6. European Commission. (2025). Ukraine 2025 Report: SWD(2025) 759 final. European Commission.
7. Legal Political Studies. (2025). Public Financial Management in the Western Balkans: WeBER 3.0 Project Report. WeBER.
8. European Parliament, & Council of the European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29 February 2024 establishing the Ukraine Facility. *Official Journal of the European Union*, L 138, pp. 1–45.
9. Borovyk A. (2026). Bez avansiv i chernetok: YeS vidkryvaie dlia Ukrainy kliuchovyi perehovornyi klaster [No advances, no rough drafts: the EU opens its key negotiating cluster with Ukraine]. *Yevropeiska pravda*. Available at: <https://ti-ukraine.org/en/news/no-advances-no-rough-drafts-the-eu-opens-its-key-negotiating-cluster-with-ukraine/>
10. OECD, & SIGMA. (2026). Policy Analysis: The Single Project Pipeline in Public Investment Management. OECD Publishing.
11. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2025). Zvit pro vykonannya Uhody pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu ta Yevropeyskym Soyuzom za 2025 rik [Report on the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union for 2025]. KМУ.

Дата надходження статті: 23.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 27.08.2026

Дата публікації статті: 29.09.2026